

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 och 6 § i lagen om el- och naturgasnätsavgifter

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 och 6 § i lagen om el- och naturgasnätsavgifter (RP 150/2021 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Johanna Juvonen, arbets- och näringsministeriet
- ekonomichef Heikki Mannermaa, Energimyndigheten
- verkställande direktör Olli Sipilä, Gasgrid Finland Oy.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Energianvändare i Finland rf
- Finsk Energiindustri rf
- Lokalkraft rf
- Suomen Kaasuyhdistys ry.

Inget yttrande av

- Fingrid Abp.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om el- och naturgasnätsavgifter ändras. El- och naturgasnätsavgifterna behöver höjas så att de motsvarar Energimyndighetens ökande arbetsinsats i övervakningen av el- och naturgasmarknaden.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2022 och avses bli behandlad i samband med den.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2022.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund och syfte

Bakgrunden till propositionen är att Energimyndighetens tillsynsuppgifter ökar. Myndighetens arbetsbörda ökar bland annat på grund av de uppgifter som följer av genomförandet av elmarknadsdirektivet, förbättrandet av datasäkerheten och dataskyddet, tillsynen över naturgasmarknaden och finansieringen av positionsdatatjänsten. Avsikten är att de avgifter som tas ut hos el- och naturgasnätinnehavarna ska täcka kostnaderna för tillsynen. Tillsynsverksamheten finansieras alltså i huvudsak med avgifter som betalas av dem som omfattas av tillsynen. Energimyndigheten fakturerar nätinnehavarna för el- och naturgasnätavgifterna och avgifterna betalas till Statskontoret. I propositionen föreslås det att lagen om el- och naturgasnätavgifter ändras i syfte att höja avgifterna så att de motsvarar den ökade arbetsmängden. Avgifterna höjdes senast 2017.

De viktigaste förslagen och deras konsekvenser

Elnätsavgiften för en innehavare av eldistributionsnät och en innehavare av högspänningsdistributionsnät är för närvarande 1,3 promille av försäljningsintäkterna av nätverksamheten under den senast avslutade räkenskapsperioden, dock minst 6 000 euro. Avgiften föreslås nu bli 1,6 promille av försäljningsintäkterna av nätverksamheten under den senast avslutade räkenskapsperioden, dock minst 6 000 euro. Den systemansvariga stamnätinnehavarens elnätsavgift är för närvarande 600 000 euro, och avgiften stiger till 750 000 euro i och med reformen.

Naturgasnätavgiften för en innehavare av distributionsnät för naturgas är nu 1,3 promille av försäljningsintäkterna av nätverksamheten under den senast avslutade räkenskapsperioden, dock minst 6 000 euro. Avgiften föreslås bli 1,6 promille av försäljningsintäkterna av nätverksamheten under den senast avslutade räkenskapsperioden, dock minst 6 000 euro. Den systemansvariga överföringsnätinnehavarens naturgasnätavgift är för närvarande 170 000 euro, och avgiften stiger till 300 000 euro i och med ändringen.

Genomförandet av förslaget höjer i viss grad utgifterna för innehavare av distributionsnät för el och naturgas och för den stamnätinnehavare för el och den naturgasnätinnehavare som förordnats till systemansvariga. Förhöjningarna av distributionsnätverksamheten för el och naturgas beräknas i propositionen kunna höja distributionspriserna med några promille. Förhöjningen uppskattas inte påverka de stamnätavgifter som Fingrid Oyj tar ut eller de överföringsavgifter som Gasgrid Finland Oy tar ut, åtminstone inte i betydande grad. I samband med behandlingen i utskottet har också grunden för fastställande av nätavgiften bedömts.

Enligt den föreslagna lagen ska försäljningsintäkterna under den senast avslutade räkenskapsperioden ligga till grund för bestämmande av avgiften, liksom enligt den gällande lagen. Sakkunniga har påpekat att detta inte likabehandlar de nätinnehavare som vid försäljning av ett nät de har låtit bygga får försäljningsintäkter som ökar den omsättning som nätavgiften grundar sig på. Å andra sidan har det framförts att en ändring av bestämningsgrunden så att vissa poster dras av från den leder till att det ovan nämnda promillebelopp som bestämmer nätavgiften måste höjas för att finansieringen ska kunna tryggas. Detta kan i praktiken leda till att avgifterna i större utsträckning än tidigare betalas av bolag som inte har fått några nya anslutningar till sitt nät. Ekonomi-

Betänkande EkUB 28/2021 rd

utskottet anser att det framöver finns skäl att göra en bedömning av lagstiftningen, dess konsekvenser och eventuella ändringsbehov på den här punkten.

Utskottet lyfter dessutom fram de sakkunnigas farhågor om att utarbetandet av en utvecklingsplan för elnäten, som utgör en av bakgrundsfaktorerna till höjningarna av avgiften, kan vara en relativt detaljerad och tungrodd process som väntas medföra oproportionerligt mycket arbete särskilt i små och medelstora bolag. Ekonomiutskottet anser det vara viktigt att skyldigheterna gällande utvecklingsplanen verkställs så kostnadseffektivt som möjligt och med så liten administrativ börda som möjligt. Även i övrigt betonar utskottet principerna för kostnadssamband och kostnadseffektivitet vid genomförandet av tillsynen. Betydelsen av de här principerna framhävs ytterligare i och med att tillsynsuppgifterna utvidgas.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 150/2021 rd utan ändringar.

Helsingfors 27.10.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Sanni Grahn-Laasonen saml
vice ordförande Hanna Kosonen cent
medlem Atte Harjanne gröna
medlem Mari Holopainen gröna
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Eeva Kalli cent
medlem Sakari Puisto saf
medlem Minna Reijonen saf
medlem Janne Sankelo saml
medlem Joakim Strand sv
medlem Veikko Vallin saf
medlem Tuula Väättäinen sd
medlem Johannes Yrttiaho vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Tenhunen.